

ปัญญาที่สากล คือ หลักประกันสิทธิมนุษยชนที่แท้

พระมหาวิมลชัย วชิรเมธี

ปีชวศ ๖๐
ฉัษ
สิริวิมล

สังฆปริณายก
สำนักงานพระพุทธศาสนา

ปณฺญาที่สาทุก คือ

หลักประกันสิทธิมนุษยชนที่แท้

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี

พิมพ์ครั้งที่ 2 : 20,000 เล่ม พุศตจิกายน 2552

จัดพิมพ์โดย : กรมองค์การระหว่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศ

โทรศัพท์ 0-2643-5065-6

โทรสาร 0-2643-5064

www.mfa.go.th/humanrights

พิมพ์ที่ :

บริษัท แพลน พรินท์ติ้ง จำกัด

130 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง

กรุงเทพฯ 10400

คำนำ

ในปีพุทธศักราช 2551 เป็นปีแห่งการครบรอบ 60 ปี ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปฏิญญาสากลฉบับนี้ ได้รับการรับรองโดยที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ สมัยที่ 3 เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ณ กรุงปารีส และไทยเป็น 1 ใน 48 ประเทศแรก ที่ลงคะแนนเสียงรับรองปฏิญญาสากลดังกล่าว ซึ่งนับเป็นเอกสารฉบับแรกของโลกที่ได้วางหลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติทางใดทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ สถานะทางสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม

ในวรรคอารัมภบทของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กล่าวไว้ว่า ทุกคนในโลกแม้อย่างต่างภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม แต่ทุกคนมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกัน นั่นคือความเป็นมนุษย์ ทุกคนมีศักดิ์ศรี

ของความเป็มนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด ศักดิ์ศรีนี้มาพร้อมกับสิทธิที่เท่าเทียมกัน ซึ่งไม่มีใครจะมาเอาไปจากตัวเราได้ การเคารพในสิทธิของแต่ละบุคคล จะช่วยให้เกิดสังคมที่มีความเอื้ออาทรและความสงบสุข อันจะนำไปสู่อิสรภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพของโลกที่เราอาศัยอยู่ ซึ่งถือเป็นความปรารถนาสูงสุดของมนุษย์ทุกคน

ในโอกาสครบรอบ 60 ปี ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ได้รับความกรุณาจากพระเดชพระคุณพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ได้มาช่วยขยายความหมายของหลักการข้างต้นดังกล่าวให้พวกเราได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่าสิทธิมนุษยชนได้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น บทฐานของแก่นแท้ของพุทธศาสนา นั่นก็คือ เราต้องเข้าใจความหมายของคำว่าสิทธิมนุษยชนด้วยปัญญา โดยท่านได้สะท้อนมุมมองของท่านอยู่ในบทความเรื่อง **ปัญญาที่สากล คือ หลักประกันสิทธิมนุษยชนที่แท้**

ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้นำมาจัดพิมพ์เป็นหนังสือเล่มนี้ขึ้น อันถือเป็นกิจกรรมสำคัญกิจกรรมหนึ่งของวาระครบรอบ 60 ปี ปฏิญญาสากลฯ เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้มีความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนได้ดียิ่งขึ้น ในหนังสือนี้พระเดชพระคุณพระมหา วุฒิชัย วชิรเมธี ได้ชี้ให้เห็นว่าสิทธิมนุษยชนเป็นหลักการอันสากล และการเคารพสิทธิมนุษยชนมีความสำคัญเหนือไปกว่าเพียงแค่การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคมหรือกฎหมาย แต่เป็นการตระหนักรู้และเข้าใจด้วยปัญญา รวมทั้งการปฏิบัติต่อคนอื่นเช่นเดียวกับที่เราต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติตอบ ดังพุทธภาษิตที่กล่าวว่า “ครุ โหติ สคารโว” ผู้เคารพ ย่อมมีผู้เคารพตอบ

กรมองค์การระหว่างประเทศ
กระทรวงการต่างประเทศ
พฤศจิกายน 2551

อนุโมทนา

นับแต่มนุษย์เกิดขึ้นมาในโลก ก็ดูเหมือนว่าตลอดประวัติศาสตร์อันยาวนานของมนุษยชาตินั้นเต็มไปด้วยความขัดแย้ง แก่งแย่ง แข่งขัน สงคราม การทำลายล้าง กตขี้อิจฉากันไม่จบไม่สิ้น ทั้งนี้ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุคือการแย่งชิงผลประโยชน์ ดินแดน เหยียดผิว คลั่งลัทธิในกายเพศสภาวะ หรือด้วยการแย่งอาหารกันกิน แย่งถิ่นกันอยู่ แย่งคู่กันพิศواس แย่งอำนาจกันเป็นใหญ่ ก็ตามที่ บางช่วงของประวัติศาสตร์มนุษยชาติ อำนาจแห่งอวิชชา คือความไม่รู้จักโลกและชีวิตตามความเป็นจริงได้เข้าครอบงำมนุษย์ให้ลุกขึ้นมาข่มเหงรังแกกัน เช่นฆ่าประหัตประหารทำลายล้างกันเองอย่างมากมาย มหาศาลจนน่าสลดสังเวช การที่มนุษย์ลุกขึ้นมาทำร้ายกันและกันเรือนแสนเรือนล้านหรือหลายสิบล้านว่าน่าสะพรึงกลัวแล้ว แต่ยังมีบางสิ่งที่น่าประหลาดประหลาดยิ่งกว่านั้นอีก สิ่งที่ว่านี้ก็คือ

“มิจนาทิลิ” อันเป็น “ระบบความเชื่อ” อย่างผิด ๆ ที่ทำให้มนุษย์เกิดอหังการ บ้าอำนาจ มีดบอด เห็นเพื่อนมนุษย์ร่วมโลกเป็นผักปลาหรือสัตว์ดิรัจฉาน มีคุณค่าแห่งชีวิตหรือศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เสมอদিনเสมอหญ้าหรือเสมอด้วยดิรัจฉานและ/หรือแม้กระทั่งเสมอด้วยแมลงสาป (กรณีประเทศรวันดา เป็นต้น) ด้วยมิจนาทิลิตัวนี้เอง ทำให้มนุษยชาติตกเป็นฝ่ายถูกระทำจากน้ำมือของมนุษย์ด้วยกันครั้งแล้วครั้งเล่าไม่รู้จบสิ้น สถานการณ์เช่นนี้ดำเนินต่อมาจนมาถึงการทำลายล้างมนุษยชาติครั้งใหญ่ในสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งว่ากันว่า มีพลเรือน ทหาร ประชาชนผู้บริสุทธิ์ ต้องสังเวยชีวิตในไฟสงครามกว่า 50 ล้านคน จากมหกรรมสังหารมนุษยชาติครั้งใหญ่คราวนี้เอง ทำให้ปัญญาชนทั่วโลกมองเห็นร่วมกันว่า มนุษย์จำเป็นต้องมีเครื่องค้ำกันพิเศษไม่ให้มีโศกนาฏกรรมระหว่างมนุษย์ด้วยกันเช่นนี้

เกิดขึ้นมาซ้ำอีก และนั่นก็คือ สาเหตุ “ส่วนหนึ่ง” (ความจริงมีสาเหตุมากกว่านี้) ที่ทำให้เกิดมีแนวคิดอันว่าด้วย “สิทธิมนุษยชน” ขึ้นมาในโลก อย่างไรก็ตาม แม้นานาอารยประเทศจะมีกฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้นมาบังคับใช้ ทำให้มนุษย์อยู่ในโลกอย่างมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ แต่กระนั้น ก็เชื่อว่ากฎหมายสิทธิมนุษยชนที่ว่านี้จะศักดิ์สิทธิ์เสมอไปก็หาไม่ ตรงกันข้าม ปฏิบัติการท้าทายกฎหมายสิทธิมนุษยชนยังคงมีอยู่ทั่วไปทุกมุมโลก และนับวัน ยิ่งดูเหมือนว่า จะมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีกด้วย

พุทธศาสนา เป็นศาสนาหนึ่งที่เห็นและเคารพในคุณค่าหรือศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และพระพุทธเจ้าทรงเพียรพยายามที่จะทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสร้างสัมมาทัศนะที่ว่าโลกทั้งผองเป็นพี่น้องกัน (one world, one family) การล้มล้างระบบความ

เชื่อเรื่องวรรณะหรือการวัดคุณค่าของคนกันด้วย
สีผิว การเปิดโอกาสให้สตรีและบุรุษมีโอกาสในการ
เข้าถึงทรัพยากร การเลื่อนสถานภาพทางสังคม
การบวช การได้รับการศึกษา และการบรรลุ
สังฆกรรมเสมอกัน รวมทั้งนำเสนอการประเมิน
คุณค่าของชีวิตระหว่างคนและสัตว์ด้วยราคา
เดียวกัน อันก่อให้เกิดท่าทีแบบเมตตากรุณาต่อ
สรรพชีพสรรพสัตว์ทั่วทั้งสากลโลก เป็นต้น

บทความชื่อ “ปัญญาที่สากล คือ รากฐานของ
สิทธิมนุษยชนที่แท้” นี้ เขียนขึ้นตามคำอาราธนา
ของกระทรวงการต่างประเทศ ในโอกาสฉลองครบ
60 ปี แห่งปฏิญญาสากลของสิทธิมนุษยชนโลก
เพื่อจัดพิมพ์ในวโรกาสดังกล่าว อย่างไรก็ตาม
ผู้เขียนใคร่ขอชี้แจงไว้ในที่นี้ด้วยว่า เนื่องจาก
ผู้เขียนมีเวลาอันจำกัดยิ่งในการเขียนบทความ
ชิ้นนี้ จึงขอภัยไว้ ณ บรพทัดนี้ด้วยหากจะมีความ
ขาดตกบกพร่องใด ๆ ก็ตามปรากฏอยู่ในบทความ

ขึ้นนี้ พร้อมกันนั้น ก็ขออนุโมทนากระทรวงการต่างประเทศมา ณ โอกาสนี้ด้วย ที่ให้เกียรติเรียนเชิญผู้เขียนให้ทำงานอันทรงความสำคัญยิ่งนี้ หวังว่าเพื่อนมนุษย์ร่วมโลกของเราทุกคนคงจะได้รับการปกป้องจากกฎหมายและสัมมาทัศนะอันว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไปในอนาคต

โลโก ปตฺถมุภิกา เมตตา
เมตตาธรรมคำจุนโลก

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี
ผู้อำนวยการสถาบันวิมุตตยาลัย

ปัญญาที่สากล คือ หลักประกันสิทธิมนุษยชนที่แท้

พระมหาจุติชัย วชิรเมธี

ผู้อำนวยการสถาบันวิมุตตยาลัย

ความนำ :

ในทางโลก รากฐานของสิทธิมนุษยชนคือ
กฎหมาย

ในทางธรรม รากฐานของสิทธิมนุษยชนคือ
สัมมาปัญญา

ในบรรดาประเทศที่มีการเมืองการปกครองใน
ระบอบประชาธิปไตยนั้น หากเขาจะวัดว่าประเทศ
ของตนมีระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งแล้วหรือยัง
เกณฑ์อย่างหนึ่งที่เขาหยิบขึ้นมาพิจารณาก็คือ
ประชาชนทุกคนมีชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข

โดยมีอัตราการละเมิดสิทธิมนุษยชนน้อยที่สุด หรือ
ไม่มีเลย

สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะประกันว่า
มนุษย์จะสามารถอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับมนุษย์
อย่างมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เสมอภาคกัน

ในโลกหรือในบ้านเมือง สิทธิมนุษยชน
ขึ้นอยู่กับ การประกันสิทธินั้นโดยกฎหมาย ถ้า
กฎหมายได้รับการตราไว้อย่างเป็นธรรมและได้รับ
การปฏิบัติอย่างเที่ยงธรรม ประชาชนก็ไม่ถูกละเมิด
สิทธิมนุษยชน แต่ถ้ากฎหมายตราไว้อย่างมีอคติ
และผู้ปฏิบัติตามกฎหมายขาดความเที่ยงธรรม
ประชาชนก็จะถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างง่ายดาย
โดยที่ผู้ถูกละเมิดไม่ได้รับการเยียวยา และผู้ละเมิดก็
ไม่มีความผิด และนี่เป็นเหตุให้การฝ่ากสิทธิมนุษยชน
ไว้กับกฎหมายจึงยังไม่เพียงพอ ส่วนในทางธรรม

หรือในทางพุทธศาสนา สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่ติดมากับชีวิตและวางรากฐานอยู่บนสัมมาปัญญา (right understanding) ที่ตระหนักรู้อย่างถ่องแท้ถึงที่สุดว่า มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนเสมอกันในฐานะที่เขากับเราต่างก็ “*รักสุขเกลียดทุกข์ และกลัวความตายเหมือนกัน*” ดังนั้น มนุษยชาติทั้งมวลจึงเป็นพี่น้องกัน และจึงถือว่า มีสิทธิมนุษยชนโดยอัตโนมัติพร้อม ๆ กับการได้อัตภาพมาเป็นคนตั้งแต่เกิด กล่าวอย่างสั้นที่สุด ในทางพุทธศาสนาถือว่า สิทธิมนุษยชนขึ้นอยู่กับหลักการพื้นฐานที่ว่า “*โลกทั้งผองพี่น้องกัน*” เหมือนกับที่เราชาวพุทธนิยมแผ่เมตตาหลังจากเจริญจิตภาวนาเสร็จสิ้นแล้วว่า “*สพฺเพ สดฺดา อเวรา โหนตุ, อนีฆา, อพฺยาปชฺชา โหนตุ, สุขี อตฺตานํ ปหฺรหฺตุ*” ซึ่งแปลว่า “*สัตว์ทั้งหลาย ทั้งปวง จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวร อย่าได้พยาบาทเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย จงรักษาตนอยู่ไปให้เป็นสุขเป็นสุขเถิด*” ดังนี้ เป็นต้น

ปัญหาสิทธิมนุษยชน คือ ปัญหาสากลที่พบในทุกประเทศทั่วโลก

ในสังคมอินเดียโบราณซึ่งพระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นมานั้น ประชาชนทั้งอาณาจักรอันกว้างใหญ่ไพศาล มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนต่างกัน และนั่นเป็นเหตุให้สิทธิมนุษยชนขึ้นพื้นฐานถูกละเมิดจนกลายเป็นเรื่องธรรมดา คนในสามชนชั้นข้างบนอันประกอบด้วย กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ เป็นผู้มีหลักสิทธิมนุษยชนขึ้นพื้นฐานประกันไว้ว่า สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีเสรีภาพ มีสิทธิในการดำเนินชีวิต ในการครองสถานภาพทางสังคม ในทรัพย์สิน ตลอดจนสามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเต็มที่ แต่สำหรับชนชั้นล่างสุดคือศูทรและจัณฑาลนั้น กลับถูกประเมินค่าดังหนึ่งไม่ใช่คน และไร้ซึ่งสิทธิขึ้นพื้นฐานใด ๆ โดยประการทั้งปวง ชั้นที่สุด แม้แต่สิทธิที่จะเรียนหนังสือก็ยังไม่มี เช่น ความ

ตอนหนึ่งในคัมภีร์โบราณ ระบุว่า

“แลถ้ำมัน (ศูทร) มีเจตนาฟังคำสาธยายพระเวท
ให้เอาครั้งหรือตะกั่วหลอมกรอกหุ้มมัน ถ้ำมันสาธยาย
พระเวท ให้ตัดล้นมันเสีย ถ้ำมันทรงจำความใน
พระเวทได้ ให้ผ่าร่างของมันออกเป็นสองซีก”

ในสหรัฐอเมริกาซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่ประชาชน
มีหลักประกันสิทธิมนุษยชนสูง และการละเมิดสิทธิ
มนุษยชนถือเป็นเรื่องใหญ่ระดับคอขาดบาดตาย
สหรัฐอเมริกาเอง เมื่อจะวัดความสำคัญของประเทศ
ต่าง ๆ ในเวทีโลกซึ่งตนควรจะมีความสัมพันธ์ทาง
การทูต การเมือง และทางเศรษฐกิจระดับไหน ก็ใช้
การละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือการมีอยู่ของสิทธิ
มนุษยชนเป็นเกณฑ์ชี้วัดที่สำคัญในการกำหนดท่าที
ที่ตนจะพึงปฏิบัติต่อประเทศนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม
แม้สหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน กฎหมายจะประกันสิทธิ

มนุษย์ชนไว้เป็นอย่างดี และประชาชนส่วนใหญ่ก็นับว่าเข้าใจในสิทธิมนุษยชนสูง แต่กระนั้น ก็ยังมีปัญหาเบียดเบียนซึ่งกันและกันระหว่างคนต่าง “สีผิว” อยู่ประปรายทั่วไปในมลรัฐต่าง ๆ ในทางกฎหมายของสหรัฐอเมริกา แม้เรื่องสีผิวจะไม่ใช่ข้ออ้างที่ทำให้ความเป็นคนสูงต่ำต่างกันอีกต่อไป แต่ในทางปฏิบัติแล้ว คนดำในสังคมอเมริกันยังคงถูกประเมินค่าเป็นพลเมืองชั้นสองอยู่นั่นเอง และนี่เป็นเหตุให้มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ นักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนคนสำคัญ พยายามจะเรียกร้องสิทธิมนุษยชนให้กับพี่น้องผิวดำของเขา ดังที่เขากล่าวไว้ในสุนทรพจน์เรื่อง I have a dream (สำนวนแปล อ.ปกป้อง จันวิทย์) ว่า

“...แม้ว่า พวกเราจะต้องเผชิญความยากลำบากในวันนี้และวันพรุ่ง แต่ข้าพเจ้าก็ยังคงมีความฝัน ความฝันที่ยังรากลึกลงไปในความฝันแบบอเมริกัน

ข้าพเจ้ามีความฝันว่า วันหนึ่ง ประเทศนี้จะยืนหยัด
สู้และใช้ชีวิตตามความหมายแท้จริงของหลักการ
แห่งประเทศนี้ที่ว่า ‘พวกเรายึดถือว่า ทุกคนเกิดมา
เท่าเทียมกัน เป็นความจริงชัดแจ้งอันไม่ต้องพิสูจน์
อีก

ข้าพเจ้ามีความฝันว่า วันหนึ่ง บนเนินเขาแดง
แห่งจอร์เจีย ลูกของอดีตทาสจะสามารถนั่งร่วมโต๊ะ
แห่งภราดรภาพกับลูกของอดีตนายทาสได้

ข้าพเจ้ามีความฝันว่า วันหนึ่ง ในมลรัฐมิสซิสซิปปี
มลรัฐที่ถูกแผดเผาด้วยแรงร้อนแห่งความอยุติธรรม
และอำนาจกดขี่อันโหดร้าย จะแปรสภาพเป็นต้นธาร
แห่งเสรีภาพและความยุติธรรม

ข้าพเจ้ามีความฝันว่า วันหนึ่ง ลูกน้อยทั้งสี่ของ
ข้าพเจ้า จะอาศัยอยู่ในประเทศซึ่งพวกเขาจะไม่ถูก

พิพากษาคัดสินด้วยสีผิว แต่ด้วยแก่นสารของพวกเขา...”

จาก ค.ศ. 1963 มาจนถึงปัจจุบัน ค.ศ. 2008 สิ่งที่มาาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ ผันเอาไว้ มีพัฒนาการไปในทางที่ดีเป็นอันมาก แต่ถึงกระนั้นบางสิ่งก็ยังคง “ตกค้าง” อยู่ในความทรงจำ ในวัฒนธรรม และในพฤติกรรมของอเมริกันชนไม่คลาย เช่น เรื่องการเหยียดสีผิวในสังคมอเมริกันก็ยังคงมีอยู่ แม้ว่าจะคลายความเข้มข้นลงไปมากแล้วก็ตาม แต่กระนั้นก็ยังคงมีเชื้ออยู่มากพอสมควร อย่างน้อยก็มากพอที่คนอย่างนายบารัค โอบามา (ว่าที่) ประธานาธิบดีคนล่าสุดของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นอเมริกันผิวสีที่ก้าวขึ้นมาถึงจุดสูงสุดในชีวิตด้วยตำแหน่งอันสำคัญที่สุดในประเทศและในเวทีโลก จะยังคงหยิบเอาประเด็นเดิม ๆ ในอดีตกลับมารื้อฟื้นเพื่อคืนความเป็นธรรมขั้นพื้นฐานให้กับอเมริกันผิวสีอีกครั้งหนึ่ง ดังปรากฏในสุนทรพจน์ตอนหนึ่งของเขาว่า

“...ไม่มีมืออเมริกาเสรีนิยม ไม่มีมืออเมริกาอนุรักษนิยม
มีแต่สหรัฐอเมริกา ไม่มีมืออเมริกาพิวดำ ไม่มีมืออเมริกา
ผิวขาว ไม่มีมืออเมริกาละติน ไม่มีมืออเมริกาเอเชีย มีแต่
สหรัฐอเมริกา

นักวิเคราะห์การเมืองชอบแบ่งแยกประเทศของ
เราออกเป็นมลรัฐสีแดง และมลรัฐสีน้ำเงิน มลรัฐสีแดง
สำหรับพรรครีพับลิกัน มลรัฐสีน้ำเงินสำหรับพรรค
เดโมแครต ผมมีข่าวจะบอกพวกเขาเหมือนกัน พวก
เราบูชาพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ในมลรัฐสีน้ำเงิน และพวกเรา
ไม่ชอบให้เจ้าหน้าที่รัฐมาวุ่นวายกับห้องสมุดของเรา
ในมลรัฐสีแดง พวกเราเป็นไคซลิกสำหรับเด็กใน
มลรัฐสีน้ำเงิน และ...ใช่...พวกเรามีเพื่อนเกย์ในมลรัฐ
สีแดง

คนรักชาติจำนวนมากคัดค้านสงครามในอิรัก
และคนรักชาติจำนวนมากสนับสนุนสงครามในอิรัก

พวกเราเป็นหนึ่งในเดียวกัน พวกเราทุกคนสาบานตนว่า
จะจงรักภักดีต่อหน้าธงชาติ พวกเราทุกคนต้องการ
ปกป้องสหรัฐอเมริกา...”

บารัค โอบามา ต้องการ “ละลาย” ความแบ่งแยก
แตกต่างทางสีผิวที่มีปรากฏอยู่ทั่วไปในสังคมอเมริกัน
อันทำให้เราเห็นว่า นี่คือการเรียกร้องสิทธิมนุษยชน
อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกหมู่เหล่าที่
ยังคงมีอยู่ แม้แต่ในประเทศซึ่งถือกันว่ามีกฎหมาย
ที่เป็นหลักประกันสิทธิมนุษยชนที่ได้มาตรฐานอัน
เป็นที่ยอมรับอย่างสหรัฐอเมริกา กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า
แม้แต่สหรัฐอเมริกา ก็ยังคงถวิลหาสิทธิมนุษยชนไม่
น้อยไปกว่าประเทศอื่น ๆ และยังคงมีปัญหาเรื่อง
สิทธิมนุษยชนอยู่ในหมู่ประชาชนเช่นเดียวกัน

หลักการสากลเพื่อสร้างสิทธิมนุษยชนที่เป็นอารยะ

อย่างที่กล่าวมาแล้วในความนำตอนต้นว่า ในทางโลก หลักสิทธิมนุษยชนอ้างอิงหรือผูกติดอยู่กับกฎหมาย (ดังนั้น จึงยังมีข้อจำกัดและคับแคบ เพราะหากกฎหมายไม่สามารถบังคับใช้อย่างเที่ยงธรรมต่อชนทุกชั้นหรือไม่สามารถบังคับใช้อย่างทั่วถึงกับประชาชนในทุกพื้นที่ของประเทศนั้น ๆ หลักการดังกล่าวก็ไม่มีผลอะไรในทางปฏิบัติในชีวิตจริง หรือถึงมีจริงก็ยังไม่ใช่หลักการปฏิบัติอันยั่งยืน เพราะต้องอิงอยู่กับกฎหมายอย่างที่กล่าวแล้ว) แต่ในทางธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในที่นี้คือ ในพุทธศาสนา หลักสิทธิมนุษยชนอ้างอิงอยู่กับสัมมาปัญญา คือ ปัญญาที่มองเห็นความจริงอย่างถูกต้องถ่องแท้ว่า **มนุษยชาติ** **ทั้งมวลล้วนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ เสมอภาคกัน** **ในฐานะที่เป็นสัตว์โลกเหมือนกัน มีความต้องการ**

พื้นฐานเหมือนกัน และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งมีชีวิต
ในชุมชนโลกนี้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม นอกจาก
การมีสัมมาปัญญาที่เจาะทะลวงไปจนถึงสัจธรรม
พื้นฐานของชีวิตและสรรพสิ่ง จนสามารถทลายกำแพง
แห่งอคติทั้งปวงที่มนุษย์สร้างขึ้นมาปิดกัน ข่มเหง
รังแก เอาเปรียบกันและกันได้สำเร็จแล้ว ในทาง
ปฏิบัติเพื่อการสร้างสรรค์สิทธิมนุษยชนอย่างอารยะ
นั้น จะต้องมีการพื้นฐานอื่น ๆ เพิ่มขึ้นมาเพื่อ
สนับสนุนอีกหลายประการ กล่าวคือมนุษยชาติต้อง
มี “ความเป็นสากล” 7 ประการดังต่อไปนี้

(1) ปัญญาที่สากล กล่าวคือ ปัญญาที่ไม่เคลือบ
แฝงด้วยอคติ (ผลประโยชน์อันเป็นตัวบดบังทำให้
มนุษย์ไม่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้ เพราะต้อง
คอยปกป้องผลประโยชน์ของตน และเหตุดังนั้น
จึงต้องสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อันจะทำให้เฉพาะคนใน
กลุ่มของตนเท่านั้นได้เปรียบ ส่วนคนพวกอื่นถูก

กดให้ต่ำลง เหมือนคนขาวกดขี่คนดำในสหรัฐอเมริกา
เหมือนชาวอารยันกดขี่ชาวพื้นเมืองในอินเดีย เป็นต้น)
มานะ (ความถือตนว่าสูงกว่าชนชั้นอื่นไม่ว่าจะโดย
ชาติกำเนิด สีผิว วิทยาการ อารยธรรม เป็นต้น
อันเป็นเหตุให้เกิดการดูหมิ่นถีนแคลนมนุษย์เผ่า
พวกอื่นที่ต่ำกว่าตน และบางที่เป็นเหตุให้มีการกดขี่
ทำลายคนที่ต่ำกว่าตนหรือสูงกว่าตนโดยไม่รู้สีกผิด
เช่นที่ชนเผ่าฮูตูและเผ่าตุตซีในประเทศรวันดา กดขี่
ข่มเหงและทำลายล้างกันอย่างโหดเหี้ยมพิพชาติ
จนกลายเป็นประวัติศาสตร์อัปยศที่รู้จักทั่วโลก) **ทิจู**
(ความยึดติดถือมั่นในระบบความเชื่อ ความคิด ทฤษฎี
ลัทธิ นิกาย ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา แล้วพากันเหยียดแยก
เอาเพื่อนมนุษย์ที่ถือต่าง เห็นต่าง ศรัทธาต่างจาก
ตนว่าเป็นคนที่มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนน้อยกว่าตน
และดังนั้น จึงสามารถข่มเหง รังแก ก้าวร้าว เช่นฆ่า
คนที่เห็นต่างไปจากตนได้อย่างไม่รู้สีกผิด เหมือน
ทหารญี่ปุ่นกระทำทารุณกรรมต่อชาวจีนในเมือง

นานกิงอย่างโหดร้ายทารุณ โดยที่ภายในเวลาอาทิตย์เดียว ชาวจีนในนานกิงต้องบาดเจ็บล้มตายกว่าแสนคน เมื่อสิ้นสงครามทหารญี่ปุ่นบางคนกล่าวถึงเหตุการณ์นั้นโดยไม่รู้สีกผิด เพราะเขาถือว่าชาวจีนมีคุณค่าแห่งความเป็นคนไม่ต่างอะไรกับสัตว์ดิรัจฉานตัวหนึ่งเท่านั้น หรือเหมือนกับที่ฮิตเลอร์ฆ่าชาวยิวกว่า 6 ล้านคนในสงครามโลกครั้งที่สอง ก็เพราะมีทฤษฎีคือ ความเชื่อว่าชาวยิวเป็นคนบาป ชาวยุโรปอย่างพวกเยอรมันต่างหากเป็นชนชั้นสูง เป็นต้น)

ปัญญาที่สามารถเจาะทะลุความจริงของโลกและชีวิตอย่างตรงไปตรงมา ตามสภาวะของสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง กล่าวคือ ความจริงเป็นอยู่ มีอยู่อย่างไร ก็รู้แจ้งเห็นจริงตามที่เป็นจริงอย่างนั้น ๆ โดยไม่ถูกหลอกให้หลง ให้มีอคติ หรือให้มีความเห็นผิดแผกแตกต่างออกไปจากความเป็นจริง เช่น เห็นว่าชาวไทยหรือชาวสหรัฐอเมริกา ชาวคริสต์หรือ

ชาวพุทธ ประชาชนทั่วไปหรือนักบวช คนผิวขาว หรือคนผิวดำ “แท้ที่จริง” แล้ว เขาเหล่านั้นต่างก็เป็น “มนุษยชาติ” เหมือนกันทั้งหมด ความแตกต่าง ที่มีอยู่นั้น เป็นเพียง “สมมุติบัญญัติ” (concept) ที่มนุษย์สร้างขึ้นมามาเท่านั้น

ปัญญาที่เห็นความจริงตามที่มันเป็นจริงอย่างนี้ คือปัญญาที่จะทำให้มนุษย์หลุดออกมาจากความ หลงผิดนานาประการ อันเป็นเหตุให้ปฏิบัติต่อ เพื่อนมนุษย์อย่างไม่ว่าจนถึงศักดิ์ศรีแห่งความ เป็นคน ซึ่งเป็นต้นเหตุให้เราเรียกร้องสิทธิมนุษยชน เพื่อสร้างสวัสดิภาพให้แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกันในโลกนี้

(2) **สังฆธรรมที่สากล** กล่าวคือ การที่ความจริง ที่ว่า มนุษยชาติทั้งปวงล้วนเป็นพี่น้องกัน (we are the world) เพราะต่างก็เป็นมนุษยชาติเหมือนกัน มีศักดิ์ศรี แห่งความเป็นมนุษย์เสมอกัน มีความต้องการพื้นฐาน

คือ รักสุข เกลียดทุกข์ กลัวความตายเหมือนกัน เป็นความจริงที่ถูกรับรู้อย่างทั่วถึงกันทั่วทั้งโลก และความจริงพื้นฐานเช่นนี้ ได้รับการยอมรับอย่างเป็นเอกฉันท์จากทุกศาสนา จากทุกลัทธินิกาย จากประชาชนทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งความจริงดังกล่าวมานี้ ถูกเผยแผ่ออกไปอย่างไร้พรมแดนจนคนทั้งโลก เข้าใจตรงกัน และเห็นพ้องต้องกันว่า นี่เป็นความจริงที่จริงแท้ของมนุษยชาติอย่างไม่อาจปฏิเสธหรือถูกผูกขาดเอาไว้ในวงแคบ ๆ อีกต่อไป

ปัญญาที่สากล และความจริงที่สากล จะเกิดขึ้นได้ ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องสร้างความเป็นสากล ประการที่สาม ซึ่งได้แก่

(3) การศึกษาที่สากล กล่าวคือ การศึกษาที่ทำให้ มนุษย์ทั่วทั้งโลกมีความรู้ที่ถูกต้องว่า มนุษย์ทุกคน นั้นเป็นมนุษย์ที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีคุณค่าแห่ง

ความเป็นคนเหมือนกัน เกณฑ์วัดคุณค่าของคน ไม่ใช่เปลือกนอก เช่น ชาติกำเนิด ผิวพรรณ ชนชั้น ศาสนา อารยธรรม นามสกุล สภากฎมิตศาสตร์ อำนาจราชศักดิ์ สติปัญญา หากแต่คือเนื้อในอันได้แก่ คุณธรรมที่แต่ละคนปฏิบัติกันต่างหาก เหมือนกับที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “อย่าถามถึงชาติกำเนิดเลย จงถามถึงความประพฤติกันดีกว่า” อันแปลได้อีก อย่างหนึ่งว่า “อย่าถามว่าเขาเป็นลูกใคร แต่จงถามว่า เขาเป็นคนอย่างไรจะดีกว่า”

การศึกษาของเราในเวลานี้ ไม่ว่าจะในเมืองไทย หรือในระดับโลก เป็นการศึกษาที่ทำให้ศักดิ์ศรีแห่ง ความเป็นคนถูกลดทอนลงไป และเป็นการศึกษาที่ไม่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ ปกป้องสิทธิมนุษยชนเพราะ เราเน้นแต่การศึกษาเพื่อการ “ทำมาหากิน” ซึ่งเป็น เรื่องระดับส่งเสริมสัญชาตญาณในการ “เอาตัวรอด” เป็นสำคัญ การศึกษาที่วางรากฐานอยู่บนเรื่องของ

การทำมาหากินเป็นด้านหลักเช่นนี้ เป็นการศึกษา
ซึ่งไม่สามารถที่จะสร้างโลกทัศน์ที่ถูกต้องให้แก่
มนุษยชาติได้เลย และด้วยการศึกษาที่แสนคับแคบ
เช่นนี้เอง คนที่มีการศึกษาจำนวนมากจึงกลายเป็น
ผู้ที่สร้างความทุกข์ยากลงไปบนบ่าของเพื่อนมนุษย์
เสียเอง เวลาที่คนที่มีพฤติกรรมทำลายสิทธิมนุษยชน
จำนวนมากไม่ใช่คนด้อยการศึกษา แต่เป็นคนที่ได้รับ
การศึกษา ต่างแต่ว่าเป็นการศึกษาที่ยังไม่ดีพอเท่านั้น
เอง เพราะด้วยระบบการศึกษาอย่างในโลกมีอยู่ทุก
วันนี้ มันทำให้มนุษย์เป็นได้อย่างดีก็แค่สัตว์เศรษฐกิจ
ชั้นดี แต่ไม่สามารถทำให้เขาเป็นมนุษย์ที่ดีขึ้นมาได้

ดังนั้น เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมกันหาวิธี
สร้างสรรค์การศึกษาที่จะทำให้มนุษย์มีปัญญาที่แท้
(สัมมาปัญญา) ขึ้นมาให้ได้ ด้วยการเพิ่มการศึกษา
จากวิชาหลักๆ ที่เราเคยสอนแต่เรื่อง “การทำมา
หากิน” มาเป็นการสอนเรื่องการ “ทำมาหาธรรม”

ด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า นอกจากเราจะสอนให้คนทั้งโลกมี “วิชาการ” (วิชาหนังสือ-วิชาชีพ) แล้ว เรายังจะต้องสอนคนทั้งโลกให้รู้จัก “วิชาชีพิต” (วิชาศีลธรรมที่จะทำให้เรามองโลกและชีวิตตามความเป็นจริงอย่างปราศจากอคติเคลือบแฝง) เพื่อให้พวกเขารู้จักโยงเอา “หัวสมอง” เข้ามาบูรณาการกับ “หัวใจ” จนกลายเป็นมนุษย์ที่มีทั้งความเชี่ยวชาญในการเอาตัวรอดด้วยทักษะในวิชาชีพและเชี่ยวชาญในการเป็นมนุษยชาติขั้นดีที่สามารถอยู่ร่วมกันกับคนทั้งโลกโดยไม่ตรีจิตอีกด้วย

การศึกษาที่สากลนี้ เมื่อสอนกันอย่างถูกต้องแล้ว จะทำให้มนุษยชาติก้าวข้ามความคับแคบอันเป็นเหตุแห่งการทำลายสิทธิมนุษยชน 5 ประการ และก้าวข้ามอคติ 4 ประการ ซึ่งเป็นปัจจัยในการลดทอนศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์อีกด้วย

ความคับแคบ (ใจแคบ) 5 ประการ ที่มนุษย์
ต้องก้าวข้าม ก็คือ

1) ใจแคบเพราะหวงแหนถิ่นที่อยู่อาศัย อันเป็น
เหตุให้มนุษย์ข่มเหงรังแกกัน เพราะต่างก็อ้างสิทธิ
ในพื้นที่ที่ตนครอบครอง จนเกิดเป็นสงครามแบ่งแยก
ดินแดนปรากฏอยู่ทั่วไปตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
ทำให้มนุษย์บาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก

2) ใจแคบเพราะหวงแหนวงศ์ตระกูล อันเป็น
เหตุให้เกิดความพยายามรักษาวงศ์ตระกูลของตน
ไว้ให้บริสุทธิ์ ไม่ให้เจือปนด้วยคนในวงศ์ตระกูลอื่น
จนเกิดเป็นที่มาของการแต่งงานกันเฉพาะในหมู่ชน
ที่มาจากวงศ์ตระกูลเดียวกัน และเกิดเป็นข้อห้ามไม่ให้
คนก้าวข้ามข้อบัญญัติเช่นนี้ กระทั่งนำไปสู่สงคราม
ระหว่างคนที่มาจากต่างเผ่า ต่างวงศ์ ไม่รู้จักบัสัน

3) ใจแคบเพราะหวงแหนผลประโยชน์ อันเป็นเหตุให้มีการกีดกันผลประโยชน์เอาไว้เฉพาะกลุ่มของตน พวกของตน เพศ ผิวดำ เผ่าพันธุ์ของตนเท่านั้น เมื่อผลประโยชน์ซึ่งเป็นทรัพยากรส่วนกลางของประเทศ ของโลก ถูกยึดครองโดยชนกลุ่มเดียว พวกเดียว เผ่าเดียว ทั้ง ๆ ที่ควรกระจายออกไปให้ทั่วถึงแก่คนอื่น ก็จึงเกิดเป็นสงครามแย่งชิงผลประโยชน์ บางครั้งทำให้เกิดลัทธิล่าอาณานิคม ลัทธิค้ำทาส หรือแม้แต่สงครามระหว่างประเทศ เป็นต้น

4) ใจแคบเพราะหวงแหนชนชั้นวรรณะ-สีผิว อันเป็นเหตุให้มีการเลือกปฏิบัติระหว่างคนด้วยกัน เช่น ในประเทศอินเดียที่แบ่งคนออกเป็น 4 วรรณะ และมีพวกนอกวรรณะคือจัณฑาล ซึ่งถูกประเมินค่าไม่ต่างจากติรัจฉาน หรือในสหรัฐอเมริกาและในแอฟริกาใต้ รวมทั้งยุโรปบางประเทศ ที่ลัทธิเหยียดผิวเป็นไปอย่างรุนแรง จนเกิดการลุกฮือขึ้นมาทำร้าย

กันอยู่เนื่อง ๆ กระทั่งนำไปสู่สงครามพิวและการเมือง
ระหว่างคนต่างสีผิว เป็นต้น

5) ใจแคบเพราะหวงแหนภูมิปัญญา อันเป็น
เหตุให้มีการกีดกัน หวงแหนภูมิรู้ ภูมิธรรม (ความ
สามารถ) บางอย่างไว้เฉพาะชนในกลุ่มของตน ไม่
ยอมแบ่งปันวิชาการ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรม
ที่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ หวงแหนสิ่งที่ดีไว้
เฉพาะกลุ่มของพวกตนเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น
เช่น การที่ประเทศมหาอำนาจบางประเทศแอบอ้าง
จิตสิทธิบัตรยา นวัตกรรม เทคโนโลยี หรือการประดิษฐ์
คิดค้น ไว้ให้เป็นสมบัติที่คนในประเทศของตนเท่านั้น
ที่มีสิทธิเข้าถึงหรือมีสิทธิบริโภค เป็นต้น

ความคับแคบทั้ง 5 ประการนี้ คือสาเหตุสำคัญ
ในการลิดรอนและทำลายสิทธิมนุษยชนมาอย่าง
ยาวนานตลอดประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

นอกจากนั้นแล้ว การศึกษาที่สากลจะต้องทำให้คนปราศจากอคติ 4 ประการ อันเป็นเหตุแห่งการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างไม่รู้สึกรู้ชาติ ดังนี้

1) ลำเอียงเพราะรัก อันเป็นเหตุให้รัก เข้าข้าง ยกย่อง ปกป้อง เฉพาะคนที่มี “รากร่วมทางวัฒนธรรม” (เช่น เป็นคนไทยเหมือนกัน เป็นพุทธ คริสต์ อิสลามิกเหมือนกัน ใส่เสื้อสีเดียวกัน ฯลฯ) เช่นเดียวกับตนเองเท่านั้น

2) ลำเอียงเพราะชัง อันเป็นเหตุให้ข่มเหง รังแก ทำร้าย คนที่แตกต่างออกไปจากตน หรือคนที่ตนไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่เคารพนับถือ

3) ลำเอียงเพราะเขลา อันเป็นเหตุให้ไม่รู้จักรู้โลก และชีวิตตามความเป็นจริง จึงสามารถปฏิบัติการอันเป็นการทารุณกรรมต่อเพื่อนมนุษย์ได้อย่าง

หน้าไม่อาย หรือไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นความผิดบาปแต่อย่างใดทั้งสิ้น

4) ลำเอียงเพราะกลัว อันเป็นเหตุให้ยอมกระทำการอันใดก็ตามที่เป็นการเบียดเบียน ปิศา ทำทารุณกรรมต่อเพื่อนมนุษย์ ทั้งนี้ เพราะต้องการให้ตนอยู่รอดเป็นสำคัญ

เมื่อมนุษย์มีปัญญาที่สากล จนเข้าถึงสังขารมที่สากล โดยอาศัยการศึกษาที่สากลเป็นเครื่องมือแล้ว ก็จะทำให้เกิด

(4) เมตตาที่สากล กล่าวคือ เกิดความรู้สึกรักเมตตา ปรารถนาดีต่อคนทั้งโลกเสมอกันในฐานะที่เขาเป็นเพื่อนร่วมโลกเช่นเดียวกันกับตนเอง เมื่อเกิดความเมตตาที่สากลขึ้นมาแล้ว ก็จะมีสภาพจิตใจไว้พรหมแดน (วิมรียาทิกตจิต) สามารถเป็นมิตรกับคน

ได้ทั้งโลกโดยก้าวข้ามมายาคติบรรดาผีทั้งปวง เช่น
เพศ ผิวกาย เผ่าพันธุ์ ศาสนา ลัทธิ นิกาย ภาษา อารยธรรม
ได้ทั้งหมด เมื่อทอดตามองไปยังมนุษยชาติทั่วทั้งโลก
ก็สามารถส่งความรักความปรารถนาดีต่อเขาเหล่านั้น
ได้ทั้งหมดอย่างไม่มีเงื่อนไข ทอดตามองไปในทิศ
ทั้งสี่แล้ว มองไม่เห็นใครเลยที่ไม่เป็นมิตรกับตนเอง
และในทางปฏิบัติความเมตตาที่สากลจะทำให้เรา
ประเมินค่ามนุษยชาติทั่วโลกในราคาเดียวกันอย่าง
เสมอหน้า นั่นคือ มองคนทุกคนว่าเป็นมนุษย์เหมือน
กันกับตน โดยไม่มีบทเฉพาะกาลว่า มนุษยชาตินั้น
เผ่าไหน ศาสนาไหน ลัทธิการเมืองไหน “ดีกว่า” หรือ
“ด้อยกว่า” หรือ “เลวกว่า” อันเป็นเหตุให้ศักดิ์ศรี
แห่งความเป็นมนุษย์ถูกลดทอนลงไป ด้วยเมตตา
ที่สากล จะทำให้เราไม่กล้าละเมิดสิทธิมนุษยชนของ
ใครทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพราะหากละเมิดเมื่อไร
ก็คือ การทำร้ายมิตรของตนเอง

(5) ปฏิสัมพันธ์ที่สากล กล่าวคือ ความเคารพ ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของทุกคนอย่างบริสุทธิ์ใจ โดยไม่ต้องอ้างอิงกฎหมายสิทธิมนุษยชน แต่อ้างอิงปัญญาอันหยั่งรู้สัจธรรมที่แท้ ซึ่งอยู่เบื้องหลังความแตกต่างภายนอกทั้งปวง เมื่อมองเห็นคนเป็นคน โดยไม่มีแง่เงื่อนให้รังเกียจเด็ดกันทั้งกันและกันแล้ว จึงเป็นธรรมดาอยู่เอง ที่เราจะปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนมนุษย์อย่าง “กัลยาณมิตร” นั่นคือ อยู่ร่วมกันเหมือนหนึ่งเป็นญาติกันตลอดทั่วทั้งโลก (one world, one family) ด้วยปัญญาที่ก้าวข้ามความเท็จ ด้วยความเมตตาที่สากล จึงทำให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนดูน้ำกับน้ำมันที่มองไม่เห็นความแปลกแยก และเมื่อมนุษย์สามารถพัฒนาปัญญาและปฏิสัมพันธ์มาได้ถึงขั้นนี้แล้ว ก็เป็นอันถือว่ารากฐานแห่ง “สิทธิมนุษยชนที่แท้” ได้ก่อเกิดขึ้นมาแล้ว

(6) **ประเทศที่สากล** กล่าวคือ พื้นที่แห่งใดก็ตามในโลกนี้ ที่มนุษย์มีปัญญอันหยั่งทะลุถึงสัจธรรมที่สากล จนมีเมตตาที่สากลเป็นเรือนใจ และทำให้ปฏิสัมพันธ์กับมนุษยชาติอย่างเป็นมิตร อันเป็นเหตุให้มนุษยชาติสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม ผิวสี ชนชั้น ฯลฯ ได้อย่างสันติสุข พื้นที่เช่นนี้แหละ คือ ประเทศที่สากล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์อย่างเต็มที่เสมอกันทุกตารางนิ้ว

ประเทศที่สากลเช่นนี้ ไม่เหลือวิสัยที่มนุษยชาติจะสร้างขึ้นได้ สำคัญก็แต่ว่า เราจะร่วมกันสร้างสรรค์อย่างจริงใจหรือไม่เท่านั้น

(7) **กฎหมายที่สากล** กล่าวคือ กฎหมายที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับคนทุกคน ทุกชนชั้นวรรณะ และสามารถ

ปกป้องมนุษย์ทุกคนจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
ได้ทั่วทั้งโลก กฎหมายที่สากล ไม่ได้หมายถึงกฎหมาย
ที่เขียนขึ้นโดยประเทศมหาอำนาจ แต่หมายถึง
กฎหมายที่เขียนขึ้นบนรากฐานของการมีความเข้าใจ
ที่ถ่องแท้ตรงกับสัจธรรมที่ว่า มนุษยชาติทั้งปวงล้วน
คือพี่น้องกัน และด้วยเหตุตั้งนั้น พวกเขาทุกคนจึง
ควรได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีศักดิ์ศรีแห่งความ
เป็นมนุษย์เสมอกันในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ
หลักการของกฎหมายที่สากล ไม่ใช่เพื่อพิทักษ์
สิทธิมนุษยชนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมุ่งสอน
มุ่งสร้าง ความเป็นมนุษย์ที่สากลไปด้วยพร้อมๆ กัน

เพราะเมื่อโลกทัศน์ที่ว่า “เราเป็นมนุษยชาติ ก่อน
เป็นคนผิวดำ ผิวนขาว ชาวพุทธ ชาวคริสต์ ชาวมุสลิม
ชาวไทย ชาวต่างชาติ ฯลฯ” ถูกเผยแพร่ออกไปอย่าง
กว้างขวางทั่วทั้งโลกแล้ว มนุษยชาติทั้งโลกจะรู้จัก
เคารพในสิทธิมนุษยชนโดยอัตโนมัติ โดยความเต็มใจ

โดยสามัญสำนึก และโดยสติปัญญา ซึ่งไม่จำเป็นต้อง
ใช้ความพยายามแต่อย่างใดทั้งสิ้น หากทำได้แบบนี้
เมื่อไร โลกที่เต็มไปด้วยการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ก็จะอันตรธานไป และกฎหมายประกันสิทธิมนุษยชน
ที่แท้ก็จะไม่อยู่ในรูปแบบลายลักษณ์อักษรอีกต่อไป
หากแต่จะจารึกอยู่ในมโนธรรมของมนุษยชาติทั้งปวง
อย่างอัตโนมัติและยั่งยืนตราบนานเท่านาน

บทสรุป

หลักประกันสิทธิมนุษยชนสำหรับคนทั่วไป อยู่ที่
กฎหมายอันศักดิ์สิทธิ์และเป็นธรรม แต่ในพุทธศาสนา
หลักประกันสิทธิมนุษยชนอยู่ที่ใจอันรู้ (สัจธรรม) ตื่น
(จากมายาคติ) เบิกบาน (เพราะก้าวข้ามภาพลวงตา
ทั้งปวง) เพราะสามารถก้าวข้ามมายาคติอันเป็น
สิ่งสมมุติทั้งปวงเสียได้ จนสามารถมองมนุษยชาติ

ทั้งปวง ด้วยสายตาแห่งไมตรีจิตมิตรภาพอย่าง
เป็นกลาง เมื่อมีปัญญาที่แท้เป็นรากฐานอยู่ในใจแล้ว
ความเคารพในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ที่แท้จะ
เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ และปฏิบัติการเบียดเบียนเพื่อน
มนุษย์จะปลาสนาการไปโดยไม่ต้องใช้กฎหมายมา
บีบบังคับอีกต่อไป เราทุกคนในฐานะที่เป็นมนุษยชาติ
จะต้องร่วมกันสร้างหลักประกันสิทธิมนุษยชนที่แท้
ขึ้นมาในใจของเราทุกคนให้ได้ เพราะหากทำได้สำเร็จ
เมื่อไร กฎหมายสิทธิมนุษยชนก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป
มนุษยชาติจะสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่ใช่เพราะ
มีกฎหมายที่สากลครอบลงมาจากเบื้องบนหรือสั่งการ
มาจากภาครัฐที่เป็นองค์อธิปัตย์ หากแต่เพราะเรา
มีปัญญาและความเมตตาที่สากลเท่านั้น และดังนั้น
กฎหมายก็จึงไม่ควรมีบทบาทแค่หมายกตเพื่อให้คน
อยู่ในกฎหมาย แต่ต้องมีเป้าหมายเพื่อ “*กำกับ
สร้างสรรค์ จัดสภาพแวดล้อม*” ให้คนมีปัญญาจน
สามารถอยู่ร่วมกันโดยพึ่งกฎหมายให้น้อยที่สุดอีกด้วย

หลักประกันสิทธิมนุษยชนที่แท้ กล่าวในมุมมอง
ของพุทธศาสนา จึงแทบไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎหมาย
หากแต่ขึ้นอยู่กับสัมมาปัญญา (right understanding)
เพราะเมื่อมีสัมมาปัญญาเป็นรากฐานอยู่ในเรื้อนใจ
แล้ว เราจะเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของ
คนทั้งโลก พอ ๆ กับที่เราเคารพตนเอง และเราจะ
ปฏิบัติสัมพันธ์ต่อคนทั้งโลกเหมือนหนึ่งปฏิบัติสัมพันธ์ต่อ
ตนเอง เมื่อมองเห็นตนและคนอื่นว่าเป็นดัง “*กันและกัน*” แล้ว และเหตุดังนั้น จึงมองไม่เห็นว่าจะต้อง
ละเมิดสิทธิมนุษยชนของคนอื่นไปทำไม เพราะการ
ทำร้ายคนอื่น ก็คือ การทำร้ายตนเอง

ประวัติผู้เขียน

วันเดือนปีเกิด

29 มกราคม 2516

การศึกษา

ศษ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2543)

พธ.ม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
(2546)

ป.ธ.9 สำนักวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
(2543)

การทำงาน

อาจารย์พิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

อาจารย์พิเศษ สถาบันพระปกเกล้า วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน

อาจารย์พิเศษและวิทยากรบรรยายพุทธศาสนา กับศาสตร์ร่วมสมัยของมหาวิทยาลัยและสถาบัน การศึกษาชั้นนำของรัฐ และเอกชนมากมาย เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นต้น

เป็นคอลัมนิสต์เขียนบทความเชิงวิชาการ กึ่ง วิชาการ และบทความทั่วไปให้กับหนังสือพิมพ์ และนิตยสารมากมาย เช่น เนชั่นสุดสัปดาห์ มติชน สุดสัปดาห์ ประชาชาติธุรกิจ กรุงเทพธุรกิจ แพรว WE, HEALTH & CUISINE ชีวจิต ชีวิตต้องสู้ หมึงไทย แก๊จน และบางกอก ฯลฯ

เป็นวิทยากรบรรยายธรรมและนำภาวนาตาม สถาบันและองค์กรของรัฐ รวมทั้งเอกชน ทั้งใน กรุงเทพฯ ต่างจังหวัดและต่างประเทศ

เป็นผู้ก่อตั้งสถาบันวิมุตตยาลัย (Vimuttayalaya Institute) : อันเป็นสถาบันเพื่อการศึกษา วิจัย ภาวนา และนำเสนอภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาสู่ประชาคมโลก โดยเน้นปรัชญาการทำงานในลักษณะพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพโลก (Buddhism for World Peace)

เป็นวิทยากรประจำรายการโทรทัศน์หลายรายการ เช่น เมืองไทยวาไรตี้ (ททบ.5) ร้านชำยามเช้า (TITV), กล้าคิดกล้าทำ (ททบ.5), พุทธประทีป (ททบ.5) สยามทูเดย์ (ททบ.5) รอยธรรม, ธรรมาภิวัตน์ (ASTV) และที่นี้หมอชิต (ช่อง 7)

ผลงานนิพนธ์

ภาษาไทย

ผลงานนิพนธ์ภาคภาษาไทยมีมากกว่า 50 เล่ม เช่น ธรรมะติดปีก ธรรมะดับร้อน ธรรมะหลับสบาย ธรรมะบันดาล ธรรมะทำไม ธรรมะรับอรุณ ธรรมะราตรี ธรรมะเกร็ดแก้ว ธรรมะสบายใจ ธรรมะทอรัก ธรรมะชาล้นถ้วย ฝนตกไม่ต้อง ฟ้าร้องไม่ถึง สบตาด้วยความตาย ในหลวงครองราชย์พุทธทาสครองธรรม

หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา (ม.1 - ม.6) กำลังใจ
แต่ชีวิต DNA ทางวิญญาณ ตายแล้วเกิดใหม่ตาม
นัยพุทธศาสนา คลื่นนอกคลื่นใน ตื่นรู้อยู่ด้วยรัก
ทุกข์กระทบธรรมกระเทือน สิ่งสำคัญไม่อาจเห็นด้วย
ตา แคปล่อยให้ลอยตัว ัมมิกประชาธิปไตย (Bud-
dhist Democracy) ัมมิกเศรษฐศาสตร์ (Buddhist
Economics) ตะแกรงร่อนทอง ว่ายทวนน้ำ เป็นต้น

ภาษาอังกฤษ

ผลงานภาคภาษาไทย ที่ได้รับการแปลเป็นภาษา
อังกฤษ และภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย

- ธรรมะหลับสบาย ANGER MANAGEMENT
- ธรรมะทอรั้ง LOVE MANAGEMENT
- ธรรมะรับอรุณ DHARMA AT DAWN
- ธรรมะราตรี DHARMA AT NIGHT
- สบตากับความตาย LOOKING DEATH IN

THE EYE

อนึ่ง หนังสือ “*ธรรมะหลับสบาย ธรรมะทอรั้ง
และสบตากับความตาย*” นอกจากได้รับการแปลเป็น

ภาษาอังกฤษแล้ว ปัจจุบันยังได้รับการแปลเป็นภาษาสเปน อินโดนีเซีย และศรีลังกาอีกด้วย

เกียรติคุณ

พ.ศ. 2547 ผลงาน “ธรรมะติดปีก” ได้รับการนำไปดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ทางไทยทีวีสีช่อง 3 ได้รับรางวัลจากสถาบันต่างๆ กว่าสิบรางวัล

พ.ศ. 2548 รางวัล “ผู้มีผลงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาดีเด่น” (จากผลงานนิพนธ์ 4 เรื่อง คือ ธรรมะติดปีก ธรรมะหลับสบาย ธรรมะดับร้อน ธรรมะบันดาล) จากมูลนิธิศาสตราจารย์พิเศษจำนงค์ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต

พ.ศ. 2548 สถาปนาเพื่อสันติภาพโลก ยกย่องเป็น “ทูตสันติภาพโลก”

พ.ศ. 2549 นิตยสาร Positioning ยกย่องให้เป็นหนึ่งใน “50 ผู้ทรงอิทธิพลของสังคมไทย ปี 2549”

พ.ศ. 2549 รางวัล “The Great Dharma Putta Award” (พระธรรมทูตผู้มีผลงานดีเด่นระดับ

โลก) จากรัฐบาลและคณะสงฆ์แห่งประเทศไทยลังกา และองค์กร WBSY (World Buddhist Sangha Youth) ในฐานะเจ้าภาพจัดงาน “สมโภช 2550 ปีแห่งพระพุทธศาสนาญาณกาล” (The Celebration of 2550th Buddha Jayanti)

พ.ศ. 2550 รางวัล BUCA HONORARY AWARDS ในฐานะผู้มีผลงานโดดเด่นในการนำเสนอ ธรรมชาติแบบอินเทอร์เนต และมีคุณูปการต่อวงการ วิชาชีพนิตยศาสตร์ จากคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

พ.ศ. 2550 รางวัล “รัตนปัญญา” (Gem of Wisdom Award) ซึ่งเป็นรางวัลเกียรติยศสำหรับ พระสงฆ์ผู้ทรงภูมิปัญญาเป็นเอก จากคณะสงฆ์และ ประชาชนจังหวัดเชียงราย

พ.ศ. 2550 รับพระราชทานรางวัล “เสาเสมา ธรรมจักรทองคำ” ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อ พระพุทธศาสนา สาขากาถาแห่งหนังสือทางพระพุทธ ศาสนา จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม บรมราชกุมารี ในงานสัปดาห์วิสาขบูชาโลก

ณ มณฑล พิธีท้องสนามหลวง

พ.ศ. 2550 รับพระราชทานรางวัล “บุคคล
ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเยาวชน” สาขาการศึกษาและ
วิชาการ จากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยาม
มกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสวันเยาวชนแห่งชาติ
ณ อาคารกีฬาเวสน์ 2 ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร
(ไทย-ญี่ปุ่น)

พ.ศ. 2550 รางวัล “Young & Smart VOTE
2007 สาขาคณรู้นใหม่ที่มีบทบาทต่อสังคม” จาก
นิตยสารสุดสัปดาห์ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

พ.ศ. 2550 รางวัล “ผู้มีอุปการคุณต่อวงการ
ห้องสมุด และการศึกษาวิชาบรรณรักษศาสตร์
และสารสนเทศศาสตร์” จากสมาคมห้องสมุดแห่ง
ประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตน-
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พ.ศ. 2551 รางวัล “นักเขียนบทความดีเด่น
ประจำปี 2551” จากมูลนิธิ ม.ร.ว.อายุมงคล
โสณกุล

พ.ศ. 2551 รางวัลกิตติคุณสัมพันธ์ “สังข์เงิน” ในฐานะผู้มีผลงานการประชาสัมพันธ์ดีเด่น จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

พ.ศ. 2551 รางวัล “ผู้มีอุปการคุณต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา” ของมูลนิธิรวมใจเผยแผ่ธรรมะ จากสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

พ.ศ. 2551 รางวัล “ผู้บำเพ็ญประโยชน์ในการพัฒนาจิต ประจำปี 2551” จากสภาชาวพุทธ ร่วมกับมูลนิธิโลกทิพย์

พ.ศ. 2551 รางวัล “ผู้ทำคุณประโยชน์และสร้างชื่อเสียงให้แก่บัณฑิตวิทยาลัย” จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. 2551 รางวัล “ลูกที่มีความกตัญญูกตเวทีอย่างสูงต่อแม่ ประจำปี 2551” จากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

“...หลักประกันสิทธิมนุษยชนที่แท้ กล่าวในมุมมอง
ของพุทธศาสนา จึงแทบไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎหมาย
หากแต่ขึ้นอยู่กับสัมมาปัญญา (right understanding)
เพราะเมื่อมีสัมมาปัญญาเป็นรากฐานอยู่ในเรื้อนใจ
แล้ว เราจะเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของ
คนทั้งโลกพอ ๆ กับที่เราเคารพตนเอง และเราจะ
ปฏิบัติสัมพันธ์ต่อคนทั้งโลกเหมือนหนึ่งปฏิบัติสัมพันธ์ต่อ
ตนเอง เมื่อมองเห็นตนและคนอื่นว่าเป็นดัง “กัน
และกัน” แล้ว และเหตุดังนั้น จึงมองไม่เห็นว่าจะ
ต้องละเมิดสิทธิมนุษยชนของคนอื่นไปทำไม เพราะ
การทำร้ายคนอื่น ก็คือ การทำร้ายตนเอง...”

ว. วชิรเมธี

